

Järnëshalvön - NRO24089 Areal: 10 082 ha **Kartblad:** 19J, 20J

Kommun: Nordmaling

Riksvärde: Skogslandskap, myrkomplex

Järnëshalvön är ett av landets vackraste och bäst utbildade drumlinområde. Landhöjningen är stor och det opåverkade kustpartiet har väl utbildade strandvallar. Mellan drumlinerna och de drumlinoida formerna ligger långsträckta myrar. Moränformerna har en höjd på 20-25 m ö h, en längd av 400-2 600 meter och en bredd på 100-300 m. De flesta drumliner har en kärna av synligt fast berg, vanligtvis i norra delen, d v s på stötsidan. Drumlinerna är utsträckta i nord-sydlig riktning och ger landskapet ett karakteristiskt utseende som ytterligare förstärks genom sjökonturerna och de långsträckta myrarna. Drumlinformationerna avspeglar sig också i kustkonturen, vilket är särskilt tydligt mellan Järnäsudden och Tjäreskäret. Järnäs udde är intressant ur geologisk synpunkt eftersom berggrunden består av jotnisk diabas med flack stupning, vilket är det yngsta, 1250 miljoner år gamla, urberget vid vår kust. På udden finns också vackert slipade rundhällar som sträcker sig 10-15 m ö h. Järnëshalvön används som demonstrationsobjekt för undervisning och forskning bl.a. brackvattenekologi och geomorfologi. De delvis skogbevuxna ostörda Järnäsöarna strax utanför själva halvön är ett värdefullt häckfågelområde. Vid en inventering 1976 räknades sammanlagt 559 häckande par av 19 fågelarter, främst änder och vitfågel, inom ett område på knappt 50 ha. Ett stort antal fåglar sträcker förbi Järnäs udde under höstflyttningen t.ex. räknades ca 16 000 individer, av minst 93 arter, under 18 dagar hösten 1982. Särskilt imponerande är sträcket av rovfåglar under klara höstdagar.